

Asia: VN/24348/2020

Selvitys tietoturvan ja tietosuojan parantamiseksi yhteiskunnan kriittisillä toimialoilla; työryhmän väliraportti

Lausunnonantajan lausunto

Ehdotukset poliittisiksi linjauksiksi, kommentit:

Selvitys on monella tapaa onnistunut. Kehityskohteet on tunnistettu laajasti ja niitä vasten on laadittu vaikuttavia poliittisia linjauksia. Syyt nykytilanteelle on varsin kattavasti tunnistettu.

Selvitys kehittää ennen kaikkea operatiivista toimintaa ja sitä ohjaavaa ohjeistusta. Tulee kuitenkin muistaa, että tietomurto voi kestoaltaan olla hyvin lyhyt (esim. minuutteja) ja sen seurauksena voi olla tietosuojan rikkoutuminen sekä myöhemmin seurauksenomaisesti laaja-alaisesti yksityisyyden loukkauksia. Miten laajasti operatiivista toimintaa tehdäänkin viranomaisyhteistyössä, sen torjuntakeinot rajoittuvat varautumiseen, vaikutusten lievittämiseen, rangaistuksiin ja kehittämiseen (opiksi ottamiseen). Selvitys hakee erinomaisella tavalla parempaa ratkaisua kehittämällä ohjeistusta ja auditointi/sertifiointi -toimintaa.

Tietomurtojen torjunnassa keskeistä on turvallisten ratkaisujen tuottaminen ja sitä vastaava osaaminen. Selvitys ei esitä keinoja osaamisen kehittämiseksi, vaan tuntuu luottavan siihen, että sitä puolta kehitystoimista ratkotaan muualla. Toisaalta selvitys hyvin tunnistaa, että organisaatioiden kehittämisosaamista tulisi edistää, ohjeistaa (säädökset ja vaatimuksia tuottavat linjausdokumentit) ja verifioida (auditoinnit, sertifikaatit). Vaatimustenhallinta ja hankintaosaaminen tunnistetaan keskeisiksi asioiksi, jotka insentiivien luomisen ja organisaatioiden osaamisen kautta realisoituvat tietoturvallisiksi digitalisaatoratkaisuiksi. Mutta miksi jättää kehittämistoimien ulkopuolelle opetustoiminta ja sen vaikuttavuus?

Ehdotus 1:

Organisaatioiden osaamisen kehittäminen olisi mahdollista pukea jatkuvan oppimisen kehittämistoimenpiteiksi (OKM). Esimerkiksi toimenpiteenä voisi olla laaja-alaisesti korkeakoulujen yhteistyönä toteutettava erikoistumiskoulutus, jonka keskiössä olisi opettaa valmiudet toteuttaa tietoturvallista ohjelmistokehitystä sekä tietosuojan ja yksityisyyden takaamista. Selvityksen viittaama 'Kyberturvallisuuden nykytila eri toimialoilla -kartoituksen keskeiset havainnot' (Huoltovarmuusorganisaation digipooli, 2020) hyvin kiteyttää (s.13) turvallisen ohjelmistokehityksen roolin osana digitalisaation tuomien ongelmien ratkaisuna.

Ehdotus 2:

Toinen kehitystoimenpide koulutussektorilla on toteuttaa auditointi/sertifiointi-toimien jatkeena relevantin korkeakouluissa tarjottavan sisällön laadullinen kehittäminen vastaamaan säädösten ja ohjeistuksen sekä viranomaistoiminnan johdolla toteutettavaa auditointitoimintaa. Korkeakoulutuskokonaisuuksille voisi määritellä eräänlaisia laadullisia sertifikaatteja ja niihin voisi myös ulottaa akreditointitoiminnan.

Väliraportin muut osat, kommentit:

-

Kola Jukka
Turun yliopisto

Våg Hans
Turun yliopisto - Ville Leppänen, Ohjelmistotekniikan oppiaine